

Informatienota raad

Zaaknummer	Z-23-458070
Documentnummer	DOC-23-732593
Van	College van B&W
Datum	19/09/2023
Onderwerp	Ontwikkelingen met betrekking tot verblijfsbelasting

Ter informatie

Kennis nemen van:

De ontwikkelingen met betrekking tot de heffing van verblijfsbelasting, in het bijzonder naar aanleiding van huisvesting van buitenlandse werknemers.

Aanleiding

De raad heeft vanaf de begroting van 2021 een meeropbrengst van €400.000,- aan inkomsten verblijfsbelasting buitenlandse werknemers opgenomen. Niet is kenbaar geworden waarop deze extra inkomsten destijds zijn gebaseerd. Na verkenningen bleek het complex om de exacte locatie van deze doelgroep en derhalve de mogelijke opbrengst van de verblijfsbelasting in kaart te brengen om de meeropbrengst te staven. Aan de hand van deze informatienota wordt u op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen rondom de verblijfsbelasting.

Kernboodschap

Korte toelichting terminologie en proces

Wij heffen belasting op het houden van verblijf met overnachting tegen een vergoeding door personen die niet als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn ingeschreven in onze gemeente. Deze vorm van belasting wordt verblijfsbelasting genoemd. De belastingplichtige is degene die gelegenheid biedt tot verblijf, bijvoorbeeld een hotel, pension of camping en hier inkomsten uit geniet. Verblijfsbelasting wordt geheven aan deze verblijfbieders met een accommodatie voor overnachtingen zoals geboden aan toeristen en aan degene die huisvesting biedt aan buitenlandse werknemers. Deze vorm van belasting wordt altijd achteraf geheven. Blijft de verblijvende persoon in een half jaar minimaal 4 maanden in Nederland, dan moet hij of zij zich als ingezetene laten inschrijven in de BRP. Vanaf dat moment vervalt de heffing van verblijfsbelasting voor deze persoon.

Verblijfbieders van vakantieverblijven kunnen de verblijfsbelasting op forfaitaire basis voldoen. Zij ontvangen na afloop van het belastingjaar een aanslag verblijfsbelasting. De overige (bekende) verblijfbieders, zoals diegenen die via accommodaties huisvesting bieden aan buitenlandse werknemers, kunnen op dit moment op basis van de verordening geen gebruik maken van het voldoen van verblijfsbelasting op forfaitaire basis. Onderzocht wordt of dit onderscheid in stand moet blijven.

De laatstgenoemde groep ontvangen aan het einde van het belastingjaar een aangifteformulier om het aantal overnachtingen en personen per nacht op basis van het nachregister kenbaar te maken. Indien zij geen aangifte doen, ontvangen zij een herinnering om alsnog aangifte te doen. Indien zij dan nog geen aangifte doen, wordt een inschatting gemaakt op basis van de bij ons bekende gegevens. Zij worden dan maximaal belast. Bezwaar tegen deze aanslag is mogelijk. Dezelfde werkwijze wordt gehanteerd voor eigenaren van woningen waar volgens de Basisregistratie Personen (BRP) geen personen staan ingeschreven, maar uit controle blijkt dat er wel personen verblijven, of als er vermoedens zijn van dergelijke situaties. Deze laatstgenoemde groep wordt wel eerst in de gelegenheid gesteld om een toelichting te geven op de geconstateerde situatie.

Inkomsten verblijfsbelasting 2022

In de jaarrekening van 2022 is een stijging te zien van inkomsten op verblijfsbelasting. De stijging heeft verschillende oorzaken. Er was ten eerste sprake van een toename van het aantal controles op illegale huisvesting van buitenlandse werknemers. De stijging van het aantal controles leidde tot een toename van de heffing van verblijfsbelasting, omdat meer illegale (en dus onbekende) huisvestingssituaties werden geconstateerd. Ten tweede is de overname van Bungalowpark Zuiderzee een factor in de stijging van de ontvangsten. De nieuwe parkeigenaar kiest voor een gecentraliseerde afdracht aan verblijfsbelasting. Dit heeft als gevolg dat voor het werkelijk aantal overnachtingen en tot de persoon verblijfsbelasting wordt geheven, terwijl in de voormalige situatie sommige huisjeseigenaren kozen voor een forfaitaire afdracht, waarbij zonder interventie van handhaving een mogelijke discrepantie kon ontstaan ten opzichte van de daadwerkelijke situatie. Daarnaast kiezen meer eigenaren van de vakantiehuisjes van dit park voor verhuur in plaats van eigen gebruik. Ook dit heeft bijgedragen aan de stijging van de ontvangsten.

De reden dat er geen zekerheid kan worden verkregen of de eerdergenoemde meeropbrengst van €400.000,- structureel haalbaar is, is omdat het aantal buitenlandse werknemers dat minder dan 4 maanden van een half jaar in de gemeente verblijft, onvoldoende lijkt om deze extra inkomsten te generen. Een deel van de buitenlandse werknemers blijft immers langer dan deze 4 maanden in onze gemeente en zodoende zijn ze verplicht om zich in te schrijven in de gemeentelijke basisregistratie. Zoals eerder in deze nota genoemd, is het gevolg dat als ze ingeschreven staan, er geen verblijfsbelasting meer geheven wordt aan de verblijfbieders.

Inzicht aandeel buitenlandse werknemers

Het is op dit moment niet inzichtelijk te maken hoeveel van de geheven verblijfsbelasting daadwerkelijk te herleiden is naar heffing op basis van huisvesting van buitenlandse werknemers. Er wordt namelijk bij de heffing en de ontvangsten geen onderscheid gemaakt in het karakter van de verblijfbieder, als in welk aandeel kan worden toegeschreven aan campings of bijvoorbeeld aan agrariërs. In de "Verordening verblijfsbelasting gemeente Medemblik 2023" wordt dit onderscheid ook niet gemaakt. Daarnaast is het niet altijd mogelijk om te achterhalen of de verblijfsbelasting zoals geheven bij een specifieke verblijfbieder plaatsvindt vanwege de huisvesting van arbeidsmigranten of vanwege het verblijf van toeristen. Dit laatste kan bijvoorbeeld spelen bij de heffing voor hotels of accommodaties in handen van particulieren.

Ingezette vorderingen

Wij zijn reeds gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden om een vernieuwde aanpak te implementeren. Het invoeren van deze aanpak heeft als beoogd effect meer inzicht te verkrijgen in de heffing van de verblijfsbelasting voor buitenlandse werknemers en daarmee of de geraamde extra inkomsten reëel zijn.

In de eerste plaats zullen wij in het kader van deze aanpak in het laatste kwartaal van dit jaar de focus leggen op het verbeteren van de werkprocessen zoals zij nu zijn. Het doel hiervan is om de prestaties van de organisatie te verbeteren en de operationele efficiëntie te verhogen zonder dat dit direct moet leiden tot toevoeging van nieuwe medewerkers. Hierbij moet worden gedacht aan procesoptimalisaties en het stroomlijnen van de uitwisseling van informatie tussen de verschillende teams die te maken hebben met de huisvesting van buitenlandse werknemers.

Wij geven u mee dat, in het verlengde van al het voorgaande, wij inmiddels vooruitgang hebben geboekt met betrekking tot het verkrijgen van inzicht in adressen in onze gemeente waar mogelijk illegale huisvesting plaatsvindt. Dit is van belang omdat voor deze verblijven geen verblijfsbelasting wordt geheven. Uit de praktijk is gebleken dat bij controles op deze locaties met aanzienlijke regelmaat buitenlandse werknemers worden aangetroffen. Na dergelijke controles kan verblijfsbelasting worden geheven bij degenen die de huisvesting faciliteren (de direct-belastingplichtige).

In het "Uitvoeringsprogramma ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht 2023" staat het verminderen van illegale bewoning in woonwijken en bedrijventerreinen als belangrijk doel. Wij hebben al stappen ondernomen om dit doel te bereiken. Er zal een geleidelijke toename van controles op illegale huisvesting van buitenlandse werknemers plaatsvinden, door middel van een gecoördineerd plan, waarbij we de kracht van de keten optimaal benutten. Uiteraard zal hiermee samenhangend direct worden ingezet op de eerder genoemde uitwisseling van informatie.

Consequenties

Wij houden er rekening mee dat een deel van de verblijfsbelasting niet te herleiden is naar huisvesting van buitenlandse werknemers. Ook gaan de belastingopbrengsten uit verblijfsbelasting afnemen als buitenlandse werknemers zich inschrijven in de BRP en daarmee geen verblijfsbelasting meer is verschuldigd door de verblijfbieder. Daartegenover staat voor elke inschrijving in de BRP van een inwoners binnen onze gemeente, een financiële bijdrage van Rijk via het gemeentefonds.

Het is van belang opgemerkt te hebben dat een actievere inzet op dit onderwerp effect zal hebben op de benodigde capaciteit. Dit komt mede doordat er vaak sprake is van meervoudige problematiek, die opvolging van verschillende disciplines vereist. Denk daarbij aan aspecten zoals handhaving op brandveiligheid, het inschrijven in registers, adresonderzoeken, belastingen heffen en het inzetten van juridische ondersteuning bij mogelijke bezwaarprocedures. Indien de inzet van toezicht en handhaving wordt geïntensiveerd, zal hoogstwaarschijnlijk meer formatiebudget gevraagd moeten worden voor de teams die nu niet gedekt worden. Dit kan ertoe leiden dat de totale opbrengsten uiteindelijk lager zijn dan verwacht.

Wij verwachten dat begin 2024 aanvullende informatie kan worden verstrekt. Duidelijk moet worden of de vernieuwde aanpak heeft geleid tot het resultaat dat de organisatie voor medio 2024 zo is ingericht dat er meer inzicht kan worden verkregen in de hoogte van verblijfsbelasting die wordt geheven naar aanleiding van huisvesting van buitenlandse werknemers.

Communicatie

Niet van toepassing

Vervolg

Wij verwachten u in het eerste kwartaal van 2024 verder te kunnen informeren over welke resultaten zijn geboekt.

Bijlagen

Niet van toepassing